

Тема: БЕЗПЕКА НА ДОРОЗІ – БЕЗПЕКА ЖИТТЯ

Ключові слова: безпека, безпека на дорозі, людина як учасник дорожнього руху, дорога, транспортний засіб, особиста відповідальність.

Необхідне забезпечення: плакати з визначенням поняття «Безпека», плакати з правил дорожнього руху.

План заняття

Учитель: Проблема безпеки дорожнього руху виникла із появою колеса та створенням транспортних засобів, які перевозили людей та вантажі. Розкопки міста Помпеї показали, що чотири тисячі років тому вже використовувались правила дорожнього руху: збереглися дорожні знаки та дорожня розмітка. Минав час, збільшувалися швидкості, зростала кількість транспортних засобів і, разом з тим, загострювалася проблема безпеки дорожнього руху.

Зараз у світі щорічно майже 1,3 млн людей гине у дорожніх аваріях – більше 3000 людей на день – і більш, ніж половина цих людей не пересуваються автомобілем. Ще 20-50 млн чоловік у разі аварій зазнають травм.

Дорожньо-транспортний травматизм відноситься до числа трьох найпоширеніших причин загибелі осіб у віці від 5 до 44 років. У разі відсутності невідкладних та дієвих кроків дорожньо-транспортний травматизм стане, за прогнозами фахівців, п'ятою з найпоширеніших причин смерті в світі, яка щорічно забиратиме 2,4 млн. людських життів.

В останні роки на дорогах України щорічно відбуваються десятки тисяч автомобільних аварій та катастроф. На автомобільному транспорті лише за рік виникає близько 40 тисяч дорожньо-транспортних подій, гине більше 6000 осіб, травмується більше 42 тисяч осіб.

Все це дало поштовх до того, що в березні 2010 року в резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 2011-2020 рр. було оголошено Десятиліттям дій з безпеки дорожнього руху з метою стабілізації, а потім і скорочення прогнозованого рівня смертності від ДТП в усьому світі.

Життя людини має дуже велику цінність. А безпека на дорозі – це і є, насамперед, безпека життя. Саме це твердження є темою нашого сьогоднішнього уроку.

Тему уроку «Безпека на дорозі – безпека життя» записано на дошці.

Інтерактивна бесіда «А чи знаєте ви...»

1. Які позитивні та негативні наслідки зростання кількості автотранспорту (автомобілізації)?

Відповіді учнів:

Автомобілізація зробила неоціненний внесок у розвиток багатьох галузей промисловості, сільського господарства, зростання товарообігу між різними територіями. Однак, водночас, зростання інтенсивності автомобільного руху,

у багатьох випадках може призвести до збільшення кількості ДТП із загибеллю і травмуванням людей, пошкодженням автомобілів, руйнуванням дорожніх споруд, кризи вуличного руху у вигляді заторів на дорогах і зниження їх пропускної здатності, погіршення екологічної ситуації.

2. Скільки приблизно дітей гине на дорогах щогодини?

Відповіді учнів:

За статистикою, щогодини на дорогах світу гине 9 дітей. У тридцятьох випадках зі ста їхня загибель пов'язана з їх власною неправильною поведінкою на дорозі, а не з помилкою водія.

3. Який вид ДТП є найпоширенішим?

Відповіді учнів:

Найпоширенішим видом ДТП є наїзд на пішохода. На цей вид припадає до 50 % усіх ДТП.

4. Чому не можна розмовляти по телефону і слухати музику в навушниках, коли переходиш проїжджу частину?

Відповіді учнів:

Часто діти потрапляють в ДТП із-за того, що під час переходу вулиці розмовляють по мобільному телефону або ж слухають в навушниках музику, оскільки у цей час розсіюється їхня увага та вони не у змозі контролювати ситуацію на дорозі.

5. Які найбільш дієві засоби захисту водія і пасажирів у легковому автомобілі?

Відповіді учнів:

Підголівники в поєднанні з ременем і подушками безпеки є дієвим захистом водія і пасажирів легкових автомобілів. Кожен другий із тих, хто потрапив у ДТП і не користувався ременем безпеки, отримав серйозні травми, а четверо з п'яти, які пристебнули їх, залишилися неушкодженими.

Учитель:

Як ви розумієте, що таке безпека?

Відповіді учнів:

Учитель:

Безпека – це стан, при якому ніщо кому– або чому-небудь не загрожує.

Як ви вважаєте, хто або що може стати на заваді безпеці на дорозі?

Доповіді учнів:

1. ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧАСНИКІВ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

З появою автомобілів, виникло питання, як забезпечити безпеку їх руху та безпеку пішоходів.

Для цього були створені правила дорожнього руху, які обов'язкові для виконання всіма учасниками дорожнього руху. Вони встановлюють єдиний

порядок руху на всій території України. Виконання цих правил – запорука у збереженні свого життя на дорозі.

Хто ж бере участь у дорожньому русі? Учасник дорожнього руху – особа, яка бере безпосередньо участь у процесі руху на дорозі як пішохід, водій, пасажир, погонич тварин.

Пішохід – особа, яка бере участь у дорожньому русі поза транспортними засобами і не виконує на дорозі будь-яку роботу. До пішоходів прирівнюються також особи, які рухаються в інвалідних колясках без двигуна, ведуть велосипед, мопед, мотоцикл, везуть санки, візок, дитячу чи інвалідну коляску.

Всяка вулиця складається з проїзної частини, узбіччя та тротуару.

Проїзна частина – це елемент дороги, призначений для руху транспортних засобів.

Край проїзної частини – умовна чи позначена дорожньою розміткою лінія на проїзній частині в місці її прилягання до узбіччя, тротуару, газону, розділювальної смуги, смуги для руху трамваїв тощо.

Тротуар – елемент дороги, призначений для руху пішоходів, який прилягає до проїзної частини або відокремлений від неї газоном.

Тротуар завжди прокладають трохи вище, ніж проїзну частину. Чому? Щоб у дощову погоду з них швидше стікала вода до колодязів каналізації. А ще для того, щоб жодна машина випадково не заїхала правими колесами на тротуар і не збила перехожого.

Пішохідна доріжка – це доріжка з покриттям, яка призначена для руху пішоходів.

Пішоходи повинні рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, тримаючись правої сторони.

Якщо немає тротуарів, пішохідних доріжок або пересуватися по них неможливо, пішоходи можуть рухатися по велосипедній доріжці, тримаючись правої і не утруднюючи рух на велосипедах і мопедах, або в один ряд по узбіччю, а у разі його відсутності – по краю проїзної частини дороги, назустріч руху транспортних засобів, щоб добре бачити автомобіль, що наближається. При цьому треба бути обережним і не заважати іншим учасникам дорожнього руху.

Пішоходи, які переносять громіздкі предмети, або особи, які пересуваються в інвалідних візках без двигуна, ведуть велосипед, мопед чи мотоцикл, везуть санки, візок тощо, якщо їх рух по тротуарах, пішохідних чи велосипедних доріжках або узбіччях створює перешкоди для інших учасників руху, можуть рухатися по краю проїзної частини в один ряд.

За межами населених пунктів пішоходи, що пересуваються по узбіччю чи краю проїзної частини, повинні йти назустріч руху транспортних засобів.

У темну пору доби та в умовах недостатньої видимості пішоходи повинні вжити заходів для того, щоб чітко виділити себе на проїзній частині чи узбіччі.

Пішоходи повинні переходити проїзну частину по пішохідних переходах, у тому числі підземних і надземних, а у разі їх відсутності – на перехрестях по лінії тротуарів або узбіч.

Якщо в зоні видимості немає переходу або перехрестя, а дорога має не більше трьох смуг руху для обох його напрямків, дозволяється переходити її під прямим кутом до краю проїзної частини у місцях, де дорогу добре видно в обидва боки, і лише після того, як пішохід оцінить відстань до транспортного засобу, що наближається, його швидкість та впевниться у відсутності небезпеки.

У місцях, де рух регулюється, пішоходи повинні керуватися сигналами регулювальника або світлофора.

Пішоходи, які не встигли закінчити перехід, повинні перебувати на островці безпеки або лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків, і можуть продовжити перехід лише тоді, коли переконаються в безпеці подальшого руху.

Особливо уважним треба бути, проходячи повз провулок чи ворота, звідки в будь-який момент може виїхати транспорт.

Переходячи вулицю, подивись ліворуч, а дійшовши до середини проїжджої частини, - подивись праворуч.

Якщо вулиця з одностороннім рухом, дивись або ліворуч або праворуч, бо транспорт їде в одному напрямку.

Перед виходом на проїзну частину з-за транспортних засобів, що стоять, та будь-яких перешкод пішоходи повинні впевнитись у відсутності транспортних засобів, що наближаються.

Чекати транспортний засіб пішоходи повинні на тротуарах, посадочних майданчиках, а де вони відсутні, - на узбіччі, не створюючи перешкод для дорожнього руху.

На трамвайних зупинках, не обладнаних посадочними майданчиками, пішоходам дозволяється виходити на проїзну частину тільки після зупинки трамвая.

Після висадки з трамвая необхідно залишити проїзну частину не затримуючись.

У разі наближення транспортного засобу з увімкненням проблісковим маячком і спеціальним звуковим сигналом пішоходи повинні утриматися від переходу проїзної частини або негайно залишити її.

Пішоходам забороняється:

- виходити на проїзну частину, не впевнившись у відсутності небезпеки для себе та інших учасників руху;
- допускати самотійний, без нагляду дорослих, вихід дітей дошкільного віку на проїзну частину;

- переходити проїзну частину поза пішохідним переходом, якщо є розділювальна смуга або дорога має чотири і більше смуг для руху в обох напрямках, а також у місцях, де встановлене огороження;

- затримуватися і зупинятися на проїзній частині, якщо це не пов'язане із забезпеченням дорожнього руху;

- рухатися по дорозі, за винятком пішохідних доріжок, місць стоянки і відпочинку.

Водій – особа, яка бере участь в дорожньому русі при керуванні механічними транспортними засобами.

Для забезпечення безпеки дорожнього руху водій має:

- перед виїздом перевірити і забезпечити технічно справний стан і комплексність транспортного засобу, правильність розташування та кріплення вантажу;

- стежити за технічним станом транспортного засобу в дорозі;

- на автомобілях обладнаннях засобами пасивної безпеки (підголівниками, ремнями безпеки тощо) користуватися ними і не перевозити пасажирів, не пристебнутих ремнями безпеки. Дозволяється не пристігатися особі, яка навчає керуванню, якщо за кермом учень, а в населених пунктах, крім того, водіям-інвалідам, водіям і пасажирам транспортних засобів оперативних і спеціальних служб та таксі;

- під час руху на мотоциклі бути в застебнутому мотошоломі і не перевозити пасажирів без застебнутих мотошоломів.

Водій транспортного засобу, що наближається до нерегульованого пішохідного переходу, на якому перебувають пішоходи, повинен зменшити швидкість, а в разі потреби зупинитися, щоб пропустити пішоходів, для яких може бути створена перешкода чи небезпека.

2. ПРИЧИНИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД ТА ТРАВМАТИЗМУ

Хоч рух на вулицях регулюється, але інколи трапляються дорожньо-транспортні аварії, в результаті котрих люди отримують травми. Причинами вуличного травматизму в основному є порушення правил дорожнього руху пішоходами:

- перехід вулиці в недозволеному місці (мета руху – до автобуса, тролейбуса, що стоїть на протилежному боці вулиці, до якого намагається встигнути пішохід, рідний дім, школа, магазин, кіоск, знайомі, товариші);

- ходіння по проїзній частині вулиці, дороги;

- гра на дорозі, тротуарі, мосту (м'яч, що викотився на дорогу тощо);

- перехід дороги на близькій відстані від автомобіля, що рухається на проїзній частині (помітивши автомобіль здалеку пішохід більше не дивиться в той бік, хоч це необхідно зробити через короткий час повторно – перша оцінка

буває неточною і пішохід не може визначити час подолання автомобілем цієї відстані і починає переходити вулицю, не маючи для цього резерву часу;

- неправильна поведінка при виході із трамвая, автобуса, тролейбуса;
- неправильний обхід транспорту;
- помилкова поведінка;
- помилка при прийнятті рішення.

Миттєво автомобіль зупинитися не може. Навіть коли водій натисне на гальма, вони спрацювали і колеса не обертаються, - автомобіль за інерцією продовжує рух. Чим більшу швидкість автомобіль набирає, чим більшу масу він має, тим довший і повільніший буде його гальмівний шлях. А якщо дорога до того ще й мокра, то шлях гальмування буде значно більший.

Тому переходити дорогу перед автомобілем, що рухається, потрібно дуже обережно. Треба уважно подивитися на дорогу, і якщо автомобіль близько до вас, то краще його пропустити і тільки потім переходити дорогу.

Забороняється:

- перебігати вулицю напереріз автомобілям;
- вибігати на дорогу з-за будинків, машин, що стоять тощо.

У разі причетності до дорожньо-транспортної пригоди водій зобов'язаний:

- негайно зупинити транспортний засіб і залишатися на місці пригоди;
- увімкнути аварійну сигналізацію і встановити знак аварійної зупинки;
- не переміщати транспортний засіб і предмети, що мають відношення до пригоди;
- вжити можливих заходів для подання першої медичної допомоги потерпілим, викликати карету швидкої медичної допомоги, а якщо це неможливо, звернутися за допомогою до присутніх і відправити потерпілих до лікувального закладу;
- відвезти потерпілого до найближчого лікувального закладу своїм транспортним засобом.

Причини дорожньо-транспортних пригод можуть бути різноманітні. Це, насамперед, порушення правил дорожнього руху, технічні несправності автомобілів, перевищення швидкості руху, недостатня підготовка осіб, що керують автомобілем, повільна їх реакція. Нерідко причиною аварій і катастроф стає керування автомобілем осіб у нетверезому стані. До серйозних дорожньо-транспортних подій призводить невиконання правил перевезення небезпечних вантажів та недотримання при цьому необхідних вимог безпеки.

Іншою причиною дорожніх аварій є незадовільний стан доріг. Інколи можна бачити відкриті люки, необгородженні та неосвітленні ділянки ремонтних робіт, відсутність знаків про попередження небезпеки. Все це в сукупності призводить до великих втрат.

Причинами дорожньо-транспортних подій є також відсутність дорожніх знаків або несправність сигналізації на залізничних переїздах; низький

технічний стан автомобілів; перевищення швидкості руху; взаємодії водій – пішохід та інші.

Учитель:

- Яку нову інформацію ви отримали під час заняття?

- До яких висновків ви дійшли?

Діти, ми повинні :

ЗНАТИ способи безпечної поведінки в умовах дорожнього руху;

ВІРИТИ, що ці знання допоможуть убезпечити життя;

ДІЯТИ на дорозі відповідально задля збереження власного життя та життя інших людей.